

MAARDU

MAARDU PANORAAM

Järgmine ajaleht 26. mail

Maardu Linnavalitsuse häälekandja

APRILL 2021

*Ilusad
emadepäeva!*

ONLINE KOHPEPT

Kevadkontsert

ESINEB TRIO
ROMANCE

01.05.2021 18:00

VAADATA OTSEÜLEKANNET:
WWW.MKIK.EE
FB.ME/MAARDUKULTUUR

1. mail 2021 saab iga maardulane üle-eestilise kampaania „Teeme ära!” raames aidata kaasa linnaterritooriumi koristamisel.

Kallaveres korraldab koristuse kodanike ökolüükumine Roheline Patrull. Osalejate kogunemine **1. mail kell 11.00** Maardu Vaba Aja Keskuse juures (Keemikute 12b).

Muugal korraldab koristuse Eesti Looduskaitse Seltsi Maardu osakond. Osalejate kogunemine **1. mail kell 10.30** Muuga Jäätmejaama (Kaldase tee 6) juures.

Korraldajad varustavad osalejad kinnaste ja prügikottidega. Kogutud prügi äraveo korraldab Maardu linnavalitsus.

NB! Üritus toimub vastavalt reeglile 2+2!

Järgmisel nädalal toimub Maardus taas vaktsineerimine Pfizer/BioNTech Comirnaty vaktsiiniga. Vaktsineerimine toimub **7. mail kl 14.00 - 19.00** Maardu Rahvamajas aadressil Karjääri 4. Vaktsineerimisele oodatakse inimesi vanuses 65 + (sünniaasta 1956 ja varem) ning riskirühma kuuluvaid inimesi vanusest sõltumata.

Täpsustav info registreerimisest vaktsineerimisele tuleb hiljem. Jälgige sõnumeid Maardu linna koduleheküljel <https://maardu.kovtp.ee>.

Vaktsineerimisele tuleb kaasa võtta ID kaart ja kaitsemask. Palaviku või ägeda respiratoorse nakkuse tunnustega palume vaktsineerimisele mitte tulla.

MAARDU

15. mail 2021 toimub Maardus linna laupäevak – istutame üheskoos puid ja jätkame linna ja selle äärealade prügist ja stiihilistest prügilatest puhastamist.

Kutsume teid osa võtma laupäevakust, mis annab kõigile võimaluse teha oma kodulinna heaks heategu ning saada positiivseid emotsioone ja hea tuju.

Kogunemine **15. mail 2021 kell 11.00** Rahvamaja juures (Karjääri 4).

Puuistutusvahendid, kindad ja prügikotid saab kohapeal.

NB! Laupäevakul osalemine eeldab Eesti valitsuse kehtestatud nõuete täitmist.

Kohtumiseni 15. mail!

Linnalehe Maardu Panoraam väljaandja:
Maardu Linnavalitsus
Peatoimetaja: Elena Villmann
Foto autor: Elizaveta Baikova-Lapina

Toimetuse aadress: Keemikute 12b, 74116 Maardu
E-post: toimetaja@maardu.ee
Tel.: 519 74 358
Linnalehe e-versioon: www.maardu.ee
Tiraaž: 8100 eks.

VLADIMIR ARHIPOV: „IGA MEIE LINNA ELANIK VÄÄRIB ELAMIST HEA ÖKOLOOGIAGA LINNAS”

Puhta õhu probleem Maardu linnas ja selle lähiümbruses ei kaota oma aktuaalsust – üsna sageli kurdavad linlased ebameeldiva lõhna üle, mille allikaks on tõenäoliselt meie linnaga külgneva Jõelähtme prügilategevus. Maardu linnavalitsuse ning Maardu ja Jõelähtme aktivistide ühised jõupingutused on aidanud vähehaaval selle probleemi surnud punktist liikuma saada, kuid silmapiirile on ilmunud uus – kavandatava biogaasijaama rajamine Vana-Narva maantee 26. Palun rääkige meile selle projekti etappidest ja sellega seonduvast keerulisest olukorrast.

2020. aasta suvel esitas ettevõtte EKT Ecobio Maardu linnavalitsusele taotluse biogaasijaama ehitusloa ja tegevusloa saamiseks. Keskkonnaametile esitati tulevase jaama tehniliste näitajate analüüs, mille alusel amet väljastas ettevõttele tähtajatu keskkonnaloa.

Maardu linnavalitsus palus linnaelanike huvidest juhindudes Keskkonnaametil läbi viia selle ettevõtte keskkonnamõju täielik hindamine. Kuna amet ei näinud põhjust täieliku uuringu läbiviimiseks, tellis linnavalitsus ekspertiisi litsentseeritud sõltumatult eksperdilt, kes kinnitas Keskkonnaameti spetsialistide arvamust: antud juhul ei ole vaja keskkonnamõju täielikku hindamist läbi viia. Konsulterisime ka teiste sõltumatute ekspertidega (neid pole Eestis palju), kuid ükski neist ei võtnud ette pakutud tööd. Ekspertide ühise arvamuse kohaselt pole täielikku uuringut antud juhul vaja.

Lisaks Keskkonnaameti väljastatud tähtajatu keskkonnaloale on ka Päästeamet andnud oma nõusoleku biogaasijaama ehitamiseks. Millel põhinevad ülalnimetatud kooskõlastused ja kas enne nende väljastamist küsiti Maardu linnavalitsuse arvamust?

Mõlemad ametid andsid selleks loa, kuna nad ei näe tulevase jaama tegevuses olulist mõju keskkonnale. EKT Ecobio esitatud modelleeritud mõõtmised ei näita mingit normide ületamist, see tähendab, et kõik jääb normi piiridesse. Seetõttu usaldasid mõlema ameti ametnikud ettevõtte esitatud numbreid ja andsid välja vastavad load.

Maardu linnavalitsuse arvamust nimetatud ametid küsisid, kuid nagu näete, seda arvesse ei võetud. Hoolimata asjaolust, et nõudsimet argumenteeritult täielikku keskkonnamõjude hindamist, ei võetud kahjuks arvesse meie

kategorilist eriarvamust.

Keskonnaamet nõustus siiski teatava möödusega. Asi on selles, et EKT Ecobio võttis alguses arvesse ainult filtri usaldusväärse töö, mille efektiivsus on 95%, mis meid ei rahuldanud. Tingimusena tegime ettepaneku ettevõttesse täiendava ahju paigaldamiseks, milles on võimalik põletada biojätmete lagunemisel tekkinud enam lõhnavaid aineid jääke. See hoiab ebameeldiva lõhna tekkimise ohu minimaalsena. Keskonnaamet tuli meile vastu ja viis keskkonnaloasse sisse tingimuse täiendava ahju paigaldamiseks.

Millel põhinesid EKT Ecobio esialgsed garantiid, et jaama käitamine ei tekita lõhna?

Nende peamine argument oli ebameeldivate lõhnade eraldumise puudumine samasuguses Soome biogaasijaamas, st ettevõtte EKT Ecobio lähtus analoogse ettevõtte töö hindamisest. Soome ettevõttest võetud andmete põhjal tehti Vana-Narva maantee tulevase ettevõtte ümber hinnanguliste õhumõõtmiste modelleerimine. Modelleeritud tulemused näitavad, et ettevõtte tegevusel ei ole keskkonnale olulist mõju. Keskonnaamet on kehtestanud ettevõttele vastuvõetava standardina kahjulike heitmete koguseks 15%. Kuid praegu, pärast tehnilist täiustamist – täiendava ahju paigaldamist – on tagatud null protsenti saasteainete heitkoguseid.

Milliste kokkulepeteni olete lisaks täiendava ahju paigaldamisele jõudnud EKT Ecobio esindajatega peetud läbirääkimiste tulemusena?

Meie ülesandeks on vältida kõiki võimalikke ebameeldiva lõhna tekkimise ohte meie linnas, seetõttu seadsime ehitusloa väljastamiseks tootmisprotsessile tingimused, mis tagavad maksimaalselt lõhnade tekkimise lubamatuse väljaspool tulevase biogaasijaama piire. Niisiis tellis EKT Ecobio meie nõudmisel hinnangu biogaasijaama mõjust kogu Vana-Narva maantee tööstustsooni keskkonnale ehk sümbioosis teiste ettevõtetega. Selle meile esitatud täiendava uuringu tulemused näitasid, et kõigi selle tsooni ettevõtete saasteainete kumulatiivne heide jääb praegusele tasemele. Teisisõnu: EKT Ecobio ettevõtte tegevus ei muuda Vana-Narva tööstustsooni ökoloogiat ja halvendamist ei toimu.

Oleme jõudnud kokkuleppele, et ettevõtte kohustub viivitamatult teavitama Maardu linnavalitsust kõigist jaama talitlushäiretest, kui need ilmnevad, ega sekku ka meie spetsialistide kontrollidesse. Lisaks tuleb jaama lõhnaseire tulemustest Maardu linnavalitsusele teatada.

EKT Ecobio esindajate ettepanekul korraldatakse jaamas avatud uste päevi, et linnaelanikud ja koolilapsed võiksid tutvuda roheline energia genereerimise ohutu tööprotsessiga.

Lisaks loodame, et uus biogaasijaam pakub linnale suures hulgal töökohti.

Võttes arvesse meie riigi jäätmekäitlussüsteemi ebatäiuslikkust, on bioloogiliste jäätmete töötlemine biokütuseks õige ja perspektiivikas tegevus. Kuid miks valiti biogaasijaama ehitamiseks just see linna piires asuv territoorium?

Ma arvan, see on tingitud asjaolust, et kõnealune Vana-Narva maantee ala on olnud juba väga pikka aega selle ettevõtte omandis. Maa-ala asub tööstuspiirkonnas ja ettevõtte on seal juba paberijätmete töötlemisjaam. Tõenäoliselt arvestati ka pealinna piisava lähedusega, millest, nagu võib oletada, tarnitakse toorainet biogaasijaama jaoks.

Millised on linna väljavaated, kui linnavalitsus keeldub ehitusloa väljastamisest?

Juristide sõnul võib meid loa andmisest keeldumise korral oodata kohtuprotsess ja ettevõttele tekitatud kahjude hüvitamine. Kuna ettevõtte on saanud Euroopa Liidult ja sihtasutuselt KredEx kokku 4 miljonit 800 tuhat eurot, võib meie loa andmisest keeldumine kaasa tuua ligi 5-miljonilise kohtuasja.

Ei saa jätta arvestamata tõsiasja, et ametid, nähes tulevase ettevõtte tegevuses ainult kasu, andsid välja oma lood. Me võime uue tööstusrajatise tekkele Maardu linna territooriumil vastu seista nii palju kui tahame, kuid meil ei ole keeldumiseks seaduslikku alust.

Eesti riigi poliitika on selline: mida rohkem jäätmeid ümber töödelda, seda parem. EL-i jäätmete ringlussevõtu direktiivide eiramise eest saab Eesti trahve, seega on riik huvitatud jäätmete (antud juhul biojätmete) ümber töötlemisest.

Maardu linna õhusaaste on ilmselt seotud Jõelähtme prügilaga tegevusega. Kuid on olemas võimalus, et biogaasijaama rajamisega on võimalik meie linn vähemalt osaliselt vabastada Maardu linnaga külgneva prügilaga lämmatavatest lõhnadest. Tulevikus saab vabas õhus mädanevaid orgaanilisi jäätmeid töödelda biogaasijaamas. Vähemalt on see käegakatsutav lahendus Maardu linna probleemile.

Maardu linnavalitsuse prioriteet on inimeste heaolu ja tervis. Iga Maardu elanik väärib elamist hea ökoloogiaga linnas, mille vaieldamatu tegur on puhas õhk. Kuid hea ökoloogia pole mitte ainult puhas õhk, vaid ka puhas keskkond. Tahaksin juhtida teie tähelepanu asjaolule, et selle säilitamine sõltub kõigist meie ühiskonna liikmetest. Prügivabad metsad, pargid ja linnamuru, inimtegevusest saastamata veekogud – seda kõike on võimalik saavutada looduse üldise hoidmisega.

Austatud Maardu elanikud! Kasvatades endas ja oma lastes austust looduse vastu, hoolitsedes selle eest, tagame oma linna ökoloogilise keskkonna säilimise. Sellega seoses kutsun kõiki üles iga-aastasele kasulike tegude päevale „Teeme ära!“, mis toimub laupäeval, 15. mail. Kogunemine Rahvamaja hoone ees kell 11.00. Kõik, kes selles vabatahtlikus tegevuses jõukohaselt osalevad, saavad anda oma panuse meie kodulinna ökoloogilise seisundi hoidmisse.

Täna Teid intervjuu eest!

VOLINIKE TÖÖLAUALT TEGELIKKUSEKS

AILAR LYRA
Maardu Linnavolikogu esimees

Maardu Linnavolikogu VIII koosseisu 41. istung toimus 23.03.2021.

LASTEIAIA OSALUSTASUDEST VABASTAMINE

Volikogu täiendas määrust Koolielsete munitsipaallasteasutuste kulude vanemate poolt kaetava osa määr. Sellega anti luba vabastada lapsevanemad alates 11.03.2021 kuni 11.04.2021. a lasteiaia osalustasu maksimisest juhul, kui laps ei käi lasteaias. Osalustasu arvestatakse proportsionaalselt lähtudes lasteasutuses kohal käidud päevade arvust. Ühtlasi anti linnavalitsusele õigus sõltuvalt Covid-19 levikust seda perioodi ka pikendada.

LÜHIDALT

Lõpetati Maardu linna 2021. aasta I lisaelarve I lugemine ja suunati see II lugemisele aprillikuus toimul istungil. Anti kinnitus linnapoolseks omafinantseerimiseks juhul, kui saadakse riiklik toetus projektile, millega parandataks oluliselt Maardu Gümnaasiumi hoone energiaühendust. Võeti vastu otsus Muuga lasteiaia laiendamiseks ja varaliste kohustuste refinantseerimiseks laenu võtmine.

„KODULINN KAUNIMAKS 2021“ IDEEKONKURSI TULEMUSENA LUUKSE KALLAVERESSE TANTSUPLATS JA MUUGALE PAIGALDATAKSE VÄLIJÕUSAALI SEADMED

JELENA KATSUBA
Avalike suhete juht

22. märtsil 2021 lõppes Maardus rahvahääletus „Kodulinn kaunimaks 2021“ konkursi parimate ideede väljaselgitamiseks. Iga vähemalt 16-aastane Maardu elanik sai hääletada kahe parima idee poolt. Sel aastal võitsid ülekaalukalt Kallaveresse tantsuplatsi ja suveestraadi rajamise idee ja Muugale välijõusaali seadmete püstitamise idee.

Maardu linnaeape Vladimir Arhipovi sõnul laekus sel aastal konkursile palju originaalseid ja huvitavaid ideid, millest 10 pääses hääletamisvoorukahes kategoorias. Kahe nädala jooksul andsid maardulased 308 häält nende objektide eest, mida inimesed soovisid Kallaveres ja Muugal näha“, - ütles linnaeape. „Ma tänan igat Maardu elaniku, kes panustas konkursi õnnestumisele – tänu teie osalusele ja aktiivsele hääletusele saab meie linn veelgi ilusamaks!“, - lisas Arhipov.

Kallavere kategoorias sai kõige rohkem hääli maardulaste ettepanek rajada linna tantsuplats ja suveestraad, kus oleks võimalik korraldada tantsutunde, sporditegevust, etendusi, viia läbi temaatilisi õhtuid, teatri- ja muusikalavastusi, kontserte jt. Selle idee poolt hääletas 90 inimest.

Muuga kategoorias võitis välijõusaali seadmete paigaldamise idee. Välijõusaali seadmed püstitatakse Muugale Viljapuu puiestee mänguväljaku juurde, et suured ja väikesed Muuga elanikud saaksid tegeleda tervisespordiga vabas õhus. Idee sai 54 häält.

Konkursi komisjoni istungil otsustati jagada 50 000 eurot kahe enim hääli saanud ideede vahel – linnaeelarvest

eraldatakse 30 000 eurot tantsuplatsi rajamiseks Kallaveresse ning 20 000 eurot suunatakse Muugale välijõusaali seadmete paigaldamisele. Samuti otsustati lülitada linnavalitsuse tööplaanide sisse tugeva kogukonnatoetusega Maardu järve rannaala korrastamise ideed ning viia see osaliselt ellu juba sel aastal.

Selle aasta jaanuaris kuulutas Maardu Linnavalitsus välja ideekonkursi „Kodulinn kaunimaks 2021“. Sel aastal esitati ideed kahes kategoorias: Kallavere ideed ja Muuga ideed. Parimad ettepanekud igas kategoorias viiakse ellu. Kallavere kohta on idee piiraksumuseks 30 000 eurot ning Muugal 20 000 eurot. Linnaelanike kaasati Maardus linnaelarve koostamisse juba viiendat korda.

Aprilli teisel poolel paigaldati Maardusse kiirusetablood, mis mõõdavad ja kuvavad läheneva sõiduki kiirust. Kiirusetablood asuvad Keemikute tänaval, Orumetsa tänaval ning Muuga teel.

Tegemist on preventiivse meetmega, mille eesmärk on vähendada juhtide riskikäitumist.

Palume kõigil olla liikluses ettevaatlikud ning valida adekvaatne sõidukiirus!

VÄINO MOOR: „SIHTASUTUSE TEENUS LAIENEB KÕIKIDELE HARIDUSASUTUSTELE“

Intervjuu SA Maardu Teenused juhatuse liikmega Väino Moorega

Veebruaris toimunud Maardu Volikogu istungil oli vastu võetud otsus SA Maardu Teenused loomisest. Jutustage palun SA loomise eesmärgid ning millised ülesanded on uuel organisatsioonil?

Sihtasutus Maardu teenused eesmärkideks on Maardu linna haridusasutuste toitlustamise korraldamine ning Maardu Linnavalitsuse hallatavate asutuste hoone ja rajatiste hoolduse korraldamine.

Kuna Maardu linnas on 3 kooli ja 4 lasteaeda, kus korraldatakse toitlustamist, siis laste toitlustamiseks on asutuste köök ja söökla Kallavere Keskkoolis, Maardu Põhikoolis, Lasteaias Rukkilill ning Maardu Gümnaasiumis, kus toitlustab vastavalt hankelepingule P. Dussmann Eesti OÜ kuni 31.08.2022. Käesoleval ajal toitlustab Kallavere Keskkooli, Muuga Lasteaeda, Lasteaeda Rõõm ja Lasteaeda Sipsik Kallavere Keskkoolis tegutsev köök. Selle köögi ettevalmistustega viia ta väljastusköögi sihtasutuse alla on ka juba alustatud.

Kõige tähtsam ülesanne sihtasutusel on pakkuda oma meeskonnaga toitu, mis vastab kõikidele kehtestatud normidele ja sellega on rahul eelkõige lapsed ja nende vanemad.

Lasteasutuste toitlustamise korraldamist ja Maardu linnavalitsuse

hallatavate asutuste hoonete ja rajatiste hooldamise korraldamist tuleb vaadelda tervikliku tegevusena, sest kogu teenuse kulu linna eelarves on märkimisväärne ja teenuse kvaliteet väga oluline. Teenuse korralduse koondamine ühe sihtasutuse alla võimaldaks linnavalitsuse juhtidel ja ametnikel korraldada ja arendada kohalikku elu ja haridusasutuste juhtidel keskenduda haridustegevuse juhtimisele ja kooli arendamisele ning vabastab nad igapäevasest toitlustuse korraldamise küsimustest lahendamise kohustustest.

Moodustatav sihtasutus võimaldab tsentraalselt korraldada tegevusi, hankeid ning hulk töötajaid, kes teevad ühte ja sama tööd, olukorras, kus erinevad asutused asuvad lähestikku ja kus vastavad tegevused on võimalik teostada ühiselt.

Sihtasutuse kaudu nende tegevuste korraldamine põhineb mitme Eesti omavalitsuses kogemusel ja sihtasutuse suurim eelis on selles, et omavalitusus kontrollib asutajana läbi volikogu ja läbi nõukogu sihtasutuse majanduslikku ja sisulist tegevust.

Millisel etapil on praegu see projekt?

Ettevalmistustöödega on alustatud, mis puudutab nii köökide tunnustamist Sihtasutuse alla Kallavere Keskkoolis ja edaspidi ka Maardu

Põhikoolis. Teiste koolide ja lasteaia Rukkilill tulek sõltub juba ettevalmistusest ja olemasolevast kehtivatest lepingutest.

Mis ajal hakkab toimima teenus: kas järgmisest õppeaastast või juba sellel õppeaastal?

Kallavere Keskkoolis käivad ettevalmistused, et alustada juba peatselt, kui on saadud vastavad load. Põhikooliga tegeleme, et saada ka sinna tunnustamine väljastusköögina tulevikus.

Tulevikus, kui köögid hakkavad olema kvalifitseeritud kaadriga komplekteeritud ja kindlustatud transpordiga, sihtasutuse teenus laieneb kõikidele haridusasutustele.

Kas võite ette tuua selle projekti organiseerimise kulude arvu?

Seda on tänases seisus väga raske öelda. Sihtasutusega liituvate lasteasutuste seis ei ole veel kindlalt paigas, sest sihtasutuste asutamise kaasnivad kulud köökide seadmete, toitlustamisega, kui hoonete ja rajatiste hoolduseks ning personalikulud tuleb veel planeerida. Kulud kaetakse Maardu linna eelarvest pluss lastevanemate osamaksend.

Igal kevadel algab Maardus aktiivne teede remontimise periood, mis kestab linnas suve lõpuni. Sellel aastal kahekordne pindamine toimub järgmistel tänavatel: Väriheina tee, Võhumõõga tee, Sooheina tee, Sooputke tee, Paluülase põik, Paelrohu tee, Sooheina tee põik, Kuuskheina tee põik, Veriheina tee, Õnneheina tee, Hiirekõrva tee, Tähtpea tee, Tähtpea põik tee, Paluülase tee, Ülase tee, Kuuskheina tee, Varsakabja tee, Sugapea tee, Võikannu tee, Putke tee, Hundiaugu tee, Hundioa tee, Kassitatra põik tee, Pirnipuu lõik (kolmnurk), Ploomipuu lõik (kolmnurk).

Samuti toimub Maardus jooksev teekatete remont. Pindamistöde ja teekatete remondi käigus korraldatakse teed Maardus üldpindalaga 29 644 ruutmeetrit ning nende tööde kogumaksumuseks on sel aastal ligi 209 956 eurot. Töid teostab Tallinna Teede Aktsiaselts.

MAARDU LAIENDAB SEL AASTAL MUUGA LASTEAEDA

JELENA KATSUBA
Avalike suhete juht

Muugal algasid märtsi lõpus ehitustööd, mille käigus ehitatakse Muuga Lasteaia juurde uus hoone. Plaani järgi valmib lisahoone 2021. aasta lõpus.

Maardu linnaapea Vladimir Arhipovi sõnul on Muuga tehniline infrastruktuur on viimase 5 aasta jooksul kiiresti arenenud. „Piirkonda on ehitatud ja ehitatakse uusi kergliiklusteid, korrastatud vee- ja kanalisatsioonivõrku ning rajatakse mängu- ja spordiväljakuid. Aastal 2018 avas oma ukse Muuga Lasteaed, mis lõi lasteaiaa kohta linnaosas, kus oli nende järele suur ootus,“ sõnas linnaapea.

„Muuga elanike arv suureneb kiiresti ning nõudlus lasteaiaa kohtade järele kasvab pidevalt. Seetõttu otsustasime laiendada Muuga Lasteaia ning ehitada lisahoone, mis loob Muugale täiendavalt 80 lasteaiaa kohta. Oluline on, et muugalased saaksid kasutada oma elupiirkonna lasteaiaa ja koos sellega ka kirjutaksid ennast Maardu linna elanikuks,“ lisas Arhipov.

Muuga Lasteaia lisahoone ehitatakse sama projekti järgi nagu lasteaia peahoone. Peegelpildis planeeringuga juurdeehitus ühendatakse olemasoleva hoonega galeriiga. Lasteaia lisahoone sise- ja väliskujunduses kasutatakse rõõmsameelseid ja lapsesõbralikke kujunduselemente

ja fassaadilahendusi. Igal rühmal saab olema oma sissekäik, hoone planeering pakub valikuid lastele ja personalile, soosib mitmesuguseid tegevusi ning on väga funktsionaalne. Iga rühmale ehitatakse õuealale oma varjualune, terrass ja mänguala, millel jagub põnevat tegevust igale lapsele.

Lisahoone pindalaks on 1 136 m² ning hoone ehitatakse lasteaia territooriumile kogupindalaga ligi 18 100 m². Lasteaia rajamise projekti kogumaksumuseks on 1 634 071 eurot, millest 1 492 243, 97 eurot on krediidi vahendid. Ehitustööd teostab Tesron Ehitus OÜ.

MAARDUS KÄIB TÄNAVALGUSTUSE RENOVEERIMISE PROJEKTI II ETAPP

Eelmisel aastal lõppes Maardus tänavavalgustuse renoveerimise projekti II etapi esimene osa. Projekti raames paigaldati linna 308 tänavavalgustuse metallmasti, 15 946 meetrit maakaablit ning oli vahetatud 595 LED valgustit.

Tänavavalgustuse taristu oli vahetatud Kellamäe pargis ning järgmistel Maardu tänavatel: Keemikute tn, Kallasmaa tn, Uusküla tee, Haigla tn, Stardi tn, Noorte tn, Karjääri tn, Ringi tn, Langu tn, Orumetsa tn, Kroodi tn ja Fosforiidi tn.

Projekti osa kogumaksumus on 957 600 eurot, millest 56% on Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaasfinantseering.

Tänavavalgustuse taristu renoveerimine Maardus Järveäärses piirkonnas jätkub ka 2021 aastal. Selle aasta lõpuks plaanitakse renoveerida tänavavalgustus Järvekalda teel, Kogre tänaval, Säina tänaval, Mudamaimu tänaval, Linaski tänaval, Karpkala tänaval ning Haugi ja Karitsa tänavatel.

Järveäärses piirkonnas tänavavalgustuse renoveerimise etapi kogumaksumus (sh ehitamine ja projekteerimine) on 280 000 eurot, millest 56% on Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaasfinantseering.

Kogre tänav

TULEKAHJU JÄRELKAJA: LINN JÄTKAB HOOLITSEMIST PÖLENUD SOTSIAALMAJA ELANIKE EEST

Üle kolme kuu on möödunud ajast, kui Maardu sotsiaalmajas aadressil Kallasmaa 9 puhkes tulekahju, mille tagajärjel hoone muutus elamiskõlbmatuks. Kogu selle aja on Maardu linnavalitsus hoidnud kontakti tulekahju ohvritega ja kindlustanud nad kõige vajalikuga.

HETKE SEISUGA

- 14 inimest on majutatud Maardu sotsiaalmaja teises hoones – aadressil Kallasmaa 12, ja nad maksavad ruumide eest üüri, mis ei ületa põlenud majas olnud üüri.

- 4 tulekahjuohvrit elavad hotellis: kolm neist maksavad üüri, mis on võrdne põlenud maja toa üüriga (umbes 75 eurot) ja üks inimene, kes soovis üksi toas elada, maksab poole selle üürihinnast (umbes 229 eurot), kaks inimest soovisid koos ühes toas elada ja nemad maksavad kahekesi poole üürihinnast.

- 1 inimene üürib erakorterit, linn hüvitab osaliselt selle maksumuse (märtsis oli hüvitis 117 eurot).

- 1 väikese lapsega pere sai sotsiaalkorterit, mille eest pere tasub osa kommunaalkuludest – märtsis oli makse suurus 88 eurot.

- 13 meditsiinilist või õendusabi vajavat inimest elavad haiglas, kus

meditsiinitöötajad nende eest hoolitsevad. Pool elamiskulust (keskmiselt 177 eurot) tasub linn.

- Esimestel päevadel pärast tulekahju pakuti inimestele sooja toitu.

- 9. jaanuari hommikul avaldas linnavalitsus teate riiete ja esmavajalike esemete kogumise kohta. Kolme tunni jooksul toodi väga palju riideid. Osa neist esemetest anti üle kannatanutele, teine osa on laos ja iga tuleohver saab talle vajalikud rõivad ja jalanõud igal ajal kätte.

- Kõik 48 kannatanut said ühekordset abi summas 200 eurot.

- Linn aitas taastada tules hävinud dokumente.

- Tuleohvrid said linnavalitsuse kaudu toiduabi.

- Linnavalitsuse juurde loodi tulekahju tagajärgede likvideerimise komisjon, mis otsustas koostöös mittetulundusühinguga Maardu Memory jaotada Maardu elanike ja kaastundlike kodanike poolt Maardu Memory arvele kogutud 1812 eurot ja 67 senti võrdselt kõigi inimeste vahel, kes kaotasid Kallasmaa 9 toimunud tulekahjus oma alalise eluaseme. Nende vahendite eest saavad inimesed sotsiaaltöötajate abiga osta endale vajalikke majapidamistarbeid, toitu või rõivaid.

Aprilli alguses kuulutas Maardu linnavalitsus välja uue sotsiaalmaja projekteerimise ja ehitamise konkursi. Tööde lõplik maksumus kinnitatakse pärast konkursi.

Sotsiaalmaja uus hoone saab olema veelgi mugavam ja kaas-aegsem. Kavas on maja täielik rekonstrueerimine – kõik tehnosüsteemid vahetatakse välja, hoone soojustatakse täiendavalt, aknad ja katus vastavad tänapäevastele standarditele. Uuel sotsiaalmajal saab olema kõrgeim energiatõhususe klass – klass A. Selles saab olema olmeruum-juuksur ja väike saal tervisespordiks. Tulenevalt asjaolust, et uus hoone projekteeritakse spetsiaalselt sotsiaalmaja vajaduste kohaselt, on selles elavatel erivajadustega inimestel lihtsam igapäevaste ülesannetega toime tulla ja täisväärtuslikku elu elada.

Kui projektis täiendavaid muudatusi ei tehta, saab uus sotsiaalmaja valmis 2022. aasta kevadel. Kuni selle ajani hoolitseb linn kõigi põlenud sotsiaalmaja elanike eest ja aitab neil lahendada paljusid probleeme.

ENDISELT AKTUAALNE PROBLEEM – TELEFONIPETTURID!

Juhin taas teie tähelepanu asjaolule, et **pangatöötajad ei kontrolli teie pangakaartide andmeid telefoni teel**, samuti teie koode (paroole) internetipangas! **Seda teevad ainult petturid**, kes esitlevad end osavalt pangatöötajana (kusjuures nad mõnikord isegi ei ütle, millise panga).

Palun ärge kaotage pead, kui saate selliselt „töötajalt” teate väidetavalt teie kontolt välja võetava või juba välja võetud raha kohta!!! **Ärge edastage telefoni kaudu mitte mingit infot oma kaartide ega internetipanga koodide või paroolide kohta**, isegi kui helistaja number näeb välja nagu panga tugiteenuse tegelik telefoninumber!

Hoiatage kindlasti oma eakaid sugulasi, naabreid ja tuttavaid, kuna just nemad on petturite peamine sihtmärk!!!

Roland Meritee
Maardu piirkonnapolitseinik

MAARDU LINN MAKSAB EMADEPÄEVA PUHUL TOETUSED LASTEGA PEREDELE JA TEISEST MAAILMASÕJAST OSAVÕTNUTELE

Seoses saabuva emadepäevaga ja õppeaasta lõppemisega otsustas Maardu Linnavalitsus maksta oma eelarvest rahalist toetust lasterikastele peredele (3 ja enam last), vähekindlustatud peredele, peredele, kus kasvab erivajadusega laps, endistele alaealistele fašismivangidele ja teisest maailmasõjast osavõtnutele.

Toetuse summad on järgmised:

1. kui peres kasvab 3 või 4 alaealist last – toetuse summa **125 eurot** pere kohta;
2. kui peres kasvab 5 või enam alaealist last – toetuse summa **150 eurot** pere kohta;

3. kui pere on vähekindlustatud ja peres kasvab 1 või 2 alaealist last – toetuse summa **75 - 100 eurot** pere kohta;

4. kui peres kasvab erivajadusega alaealine laps – toetuse summa **50 eurot** lapse kohta;

5. endistele alaealistele fašismivangidele ja teisest maailmasõjast osavõtnutele – **100 eurot**.

Toetuse saamiseks peab esitama linnavalitsusele avaldust **kuni 11. juunini 2021** (kaasa arvatud).

NB! Endised alaealised fašismivangid ja teisest maailmasõjast osavõtnud inimesed taotlust esitama ei pea.

TULEOHT SUURENEB: APRILLIS ON PÄÄSTJAD KUSTUTANUD LIGI 200 MAASTIKUPÕLENGUT

PÄÄSTEAMET

Soe ja kuiv ilm suurendavad tule tekke tõenäosust. Aprilli algusest praeguseni on päästjad kustutanud juba ligi 200 maastikutulekahju, neist enamik on olnud kulupõlengud.

„Soojad kevadilmad on muutnud maapinna kuivaks. Eelmise aasta taimkate on läbi kuivanud ja kõdunemata, värsked rohi aga alles tärkab. Seetõttu on loodus praegu tuleohtlik ja lõket tehes tuleb olla ülimalt ettevaatlik,“ ütles Päästeameti vastutav korrapidaja Meelis Mesi.

Iga päev Päästeametil tuleb kustutustööd aga juurde. Mida kuivemaks muutub loodus, seda ulatuslikumaks kipuvad minema ka kulupõlengud.

„Enamasti on kulupõlengud saanud alguse hooletust lõkketegemisest, kuid on olnud ka juhuseid, kus lapsed on tikkudega mänginud ja põhjustanud sellega ohtliku olukorra,“ rääkis Mesi ja lisas, et ulatusliku põlengu võib põhjustada ka üksik lõkkest lennanud säde. Seetõttu ongi oluline lõkkease hoolikalt ette valmistada ja pida silmas kõiki tuleohutusreegleid.

„Lõkkeplatsi ümbrus tuleb puhastada põlevmaterjalist. Kindlasti tuleb lõkkekohta ümbert eemaldada ka kuivanud hein. Lõkke juurde tuleb varuda esmased tulekustutusvahendid, millega vajadusel kontrolli alt väljuma kippuvaid leeki summutada. Selleks sobib hästi näiteks ämbritäis vett. Meeles tuleb pidada ka seda, et lõket ei jäeta hetkekski järelevalveta, sest õnnetuse juhtumiseks piisab ka paarist sekundist,“ pani Mesi südamele kõigile, kel plaanis kas aias või matkapaigas lõket teha. Samuti tuleb meeles pidada, et tuld

tohib teha vaid tuulevaikse ilmaga. Kulu põletamine on aastaringselt keelatud.

Kuiva ilma tõttu on suuremale osale riigist antud suure tuleohtu hinnang, mistõttu tuleb lahtise tulega olla eriti ettevaatlik. Tulega kaasnevaid ohte tasub selgitada ka lastele.

Kevadisel ja suvisel ajal teevad päästjad kontrollreide, et vähendada metsa- ja maastikutulekahjude hulka. Päästemeeskonnad selgitavad ohtlikku lõket märgates inimestele tuleohutusnõudeid ja vajadusel kustutavad ohtliku lõkke.

OHUTU LÕKKE PÕHITÖED

- Lõkke tegemisel veendu, et lõkkekoht on põlevast materjalist puhastatud, hoonetest piisaval kaugusel ning tule tegemisega ei kaasne tuleohtu loodusele.
- Lõket tee vaid tuulevaikse ilmaga. Tuleohtu vältimiseks jälgi tule tegemisel või grillimisel tuule suunda, et sädemed ei lendaks hoonele, metsale või põlevmaterjalile.
- Koduaia lõkkes tohib põletada vaid puhast (immutamata) puitu ning pappi ja paberit.
- Lõkke tegemisel hoia käepärast tulekustutusvahendid (näiteks ämber veega, tulekustuti vm).
- Enne lõkkekohast lahkumist veendu, et lõke oleks täielikult kustunud.

Täpsemat infot tuletegemise ohutusnõuete kohta saab riigiinfotelefonilt **1247**.

PLANEERINGUTE INFO

Algatatud ja kehtestatud detailplaneeringutega on võimalik tutvuda Maardu linna kodulehel: <https://maardu.kovtp.ee/detailplaneeringud>. Koroonaviiruse leviku tõkestamiseks seatud piirangute tõttu ehitus- ja planeerimisosakonna vastuvõtte ei toimu. Erandkorras on planeeringutega kohapeal tutvumine võimalik varasema kokkuleppe alusel: linnaavalitsus@maardu.ee; 6060702.

Fosforiidi 4b kinnistu ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine

Maardu Linnavalitsus kehtestas Fosforiidi tn 4b kinnistu ning lähiala detailplaneeringu 16.03.2021 korraldusega nr 200. Detailplaneeringu koostamise eesmärk oli kinnistu kruntideks jagamine ning jagamisel moodustatud kruntidele ehitusõiguse määramine äri- ja tootmishoonete püstitamiseks, üldiste maakasutustingimuste määramine; heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendamine. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas kehtiva Maardu linna üld-

planeeringuga. Detailplaneeringu ala suurus on ca 1,8 ha.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 11.02.2021 kuni 25.02.2021. Avaliku väljapaneku jooksul ei esitatud detailplaneeringu lahenduse osas ühtegi kirjalikku ettepanekut ega vastuväidet.

Detailplaneeringu lahendus näeb ette kinnistu jagamise neljaks krundiks. Krundile nr 1 on ette nähtud sihtotstarbeks 100% ärimaa, hoonete ehitamiseks ehitusõigust ette ei nähta. Kruntidele 2 ja 3 on määratud äri- ja tootmismaa sihtotstarve. Krundile nr 2 on ette nähtud ehitusõigus kuni kolmele hoonele maksimaalselt ühe maa-aluse ja kolme maapealse korrusega, kõrgusega kuni 14 m, ehitisealuse pinnaga kuni 5800 m². Krundile nr 3 on ette nähtud ehitusõigus kuni kahele hoonele maksimaalselt ühe maa-aluse ja kolme maapealse korrusega, kõrgusega kuni 14 m, ehitisealuse pinnaga kuni 625 m². Krundile nr 4 on planeeritud avaliku kasutusega tee.

Vana-Narva mnt 30/4 kinnistu ning lähiala detailplaneeringu kehtestamine

Maardu Linnavalitsus kehtestas Vana-Narva mnt 30/4 kinnistu ning lähiala detailplaneeringu 07.04.2021 korraldusega nr 268. Detailplaneeringu koostamise peamine eesmärk oli ehitusõiguse määramine äri- ja tootmishoonete püstitamiseks, heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendamine. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas kehtiva Maardu linna üldplaneeringuga. Detailplaneeringu ala suurus on ca 3,2 ha.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 11.02.2021 kuni 25.02.2021. Avaliku väljapaneku jooksul ei esitatud detailplaneeringu lahenduse osas ühtegi kirjalikku ettepanekut ega vastuväidet.

Detailplaneeringu lahendus näeb ette olemasoleva krundi jagamise neljaks. Krundile nr 1 on ette nähtud maksimaalseks ehitisealuseks pinnaks 3800 m², krundile nr 2 kuni 3000 m² ning krundile nr 3 kuni 2700 m². Eelnimetatud kruntidele on igaühele lubatud ehitada kuni 6 hoonet, kuni ühe maa-aluse ja viie maapealse korrusega, kõrgusega kuni 20 m. Krunt-

dile nr 4 on ette nähtud eratee eelne-metatud kruntidele ligipääsuks. Juhul kui krunte ei jagata, säilib üks krunt, millele on määratud ehitusõigus kuni 18 hoone ehitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 9500 m², maksimaalselt ühe maa-aluse ja viie maapealse korrusega, kõrgusega kuni 20 m.

Noorte 10 detailplaneeringu kehtestamine

Maardu Linnavalitsus kehtestas Noorte tn 10 kinnistu ning lähiala detailplaneeringu 07.04.2021 korraldusega nr 267. Detailplaneeringu koostamise eesmärk oli määrata ehitusõigus avaliku kasutusega spordikeskuse rajamiseks Maardu Põhikooli kõrvale ning haljastuse, parkimise, liikluskorralduse ja tehnovõrkudega varustamise tingimused. Detailplaneeringu ala suurus on 3,0 ha.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 11.03.2021 – 25.03.2021. Avaliku väljapaneku jooksul ei esitatud detailplaneeringu lahenduse osas ühtegi kirjalikku ettepanekut ega vastuväideteid.

Detailplaneeringu lahendus näeb ette ehitusõiguse määramise kuni neljale ühiskondlikule hoonele maksimaalselt ühe maa-aluse ning nelja maapealse korrusega, kõrgusega kuni 24 m. Ehitisealuseks pinnaks on maa-all kuni 2160 m² ning maa peal 3660 m². Parkimiskohti on krundile kavandatud 93, lisaks on kavandatud 15 teeäärset parkimiskohta Noorte tänavale staadionipoolsele küljele. Jalgrataste parkimiskohti on kavandatud kokku 60. Noorte 10 kinnistu planeeritud haljastuse osakaal on vähemalt 50%.

Pirnipuu pst 46b kinnistu ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek

Pirnipuu pst 46b kinnistu ning lähiala detailplaneering algatati Maardu Linnavalitsuse 03.03.2020 korraldusega nr 129. Planeeringuala suurus on ca 0,25 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on määrata ehitusõigus paariselamu püstitamiseks, muuta maa kasutamise otstarve ärimaast elamumaaks, määrata

juurdepääsutee asukoht, haljastuse, parkimise ning tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendamine.

Detailplaneering näeb ette ehitusõiguse maksimaalselt ühele paaris-majale ja kahele abihoonete ehitisealuse pinnaga kokku kuni 390 m². Elamule on ette nähtud maksimaalselt kaks korrust, kõrguseks kuni 9 m, abihoonete kõrgus võib olla maksimaalselt 3 m. Kinnistu hoonete suurim lubatud brutopind on 585 m². Kinnistul on läbi viidud dendroloogiline inventeerimine. Likvideeritavate III ja kõrgema väärtusklassi puudele tuleb ette näha asendusistutus kinnistu piires.

Maardu Linnavalitsus võttis detailplaneeringu vastu 24.03.2021 korraldusega nr 225. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 9.05-22.05.2021. Avaliku väljapaneku jooksul on kõigil võimalik esitada kirjalikult oma arvamus detailplaneeringu lahenduse osas linnavalitsus@maardu.ee või posti teel Kallasmaa tn 1, 74111, Maardu.

Paemurru 1 ja Vana-Narva mnt 13 kinnistute ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek

Paemurru tn 1 ja Vana-Narva mnt 13 kinnistute ning lähiala detailplaneering algatati Maardu Linnavalikogu 20.12.2011 otsusega nr 154. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on maaüksuste sihtotstarbe muutmine, olemasolevate katastriüksuste uuteks kruntideks ümberjagamise, ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine äri- ja tootmishoonete ning päikesepaneelide püstitamiseks, tehnovõrkude ja -rajatiste asukohtade määramine, haljastuse ja heakorra lahenduse põhimõtete määramine.

Kehtiva Maardu linna üldplaneeringu kohaselt on planeeringuala peamiseks maakasutuse juhtotstarbeks riigikaitsemaa (RR). Käesoleva detailplaneeringuga tehakse ettepanek kehtiva üldplaneeringu muutmiseks. Olemasoleva riigikaitsemaa (RR) asemel on planeeringualale suuremas osas ette nähtud tootmis-

maa ning kaubandus-, teenindus- ja büroo-oonete maa segafunktsioon (TB), kliendialale on ette nähtud haljasala ja parkmetssa maa (HP) juhtotstarve. Planeeringuala asub Vana-Narva maantee tööstuspiirkonnas, kus valdavaks maakasutuseks on samuti tootmismaa ning kaubandus-, teenindus- ja büroo-oonete maa segafunktsioon (TB).

Planeeringualast moodustatakse üks transpordimaa sihtotstarbega krunt, üks äri- ja/või tootmismaa krunt, kaks tootmismaa krunti ning üks üldkasutatava maa krunt. Planeeringuala suurus on kokku u 19 ha.

Krundile nr 2 on ette nähtud ehitusõigus kuni kolmele hoonele, maksimaalse ehitisealuse pinnaga 25 020 m², kõrgusega kuni 3 korrust või 20 m. Krundile nr 3 on ette nähtud ehitusõigus päikesepargi rajamiseks ehitisealuse pinnaga kuni 21 930 m², kõrgusega kuni 6 m, krundile nr 5 on ette nähtud ehitusõigus samuti päikesepargi rajamiseks ehitisealuse pinnaga kuni 14 000 m², kõrgusega kuni 6 m.

Maardu Linnavalikogu võttis detailplaneeringu vastu 27.04.2021. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 14.05.2021 kuni 10.06.2021. Detailplaneeringu avalik arutelu toimub 16.06.2021 kell 16:00 Maardu Linnavalitsuse istungite saalis, Kallasmaa tn 1. Ajalehe trükkimine hetkeks pole teada, kas ja millised koroonaviiruse tõkestamise piirangud on kehtestatud arutelu toimumise ajaks. Sellest tulenevalt palume eelnevalt registreerida oma osalemine avalikul arutelul, saates sellekohase sooviavalduse kas e-postiga linnavalitsus@maardu.ee või postiga Kallasmaa tn 1, 74111, Maardu hiljemalt 11.06.2021. Maardu Linnavalitsus jätab endale õiguse korraldada avalik arutelu digitaalselt, kui füüsiliselt arutelu korraldamine pole lubatud. Sellisel juhul ilmub vastav teave Maardu linna kodulehel ning teavitatakse ka arutelule registreerunuid.

OHVRIABI PAKUB KEERULISTES OLUKORDADES TOETUST ÖÖPÄEV LÄBI

SIIRI VÄRVA
Maardu ohvriabi töötaja

Keegi meist ei vali tahtlikult enda teele kannatusi, ei eelista vägivaldset elu headele peresuhetele ega soovi pai asemel peksta saada. Teatavasti ei hüüa õnnetus aga tultes ja rasketesse olukordadesse võib sattuda moel või teisel meist igaüks. Oluline on mõista, et ohver ei ole kunagi tema suhtes toime pandud vägivallas süüdi. Rasketes olukordades ei tohi jääda ükski, alati tuleb valida enda jaoks sobivaim võimalus, kuidas leida abi ja toetust. Vajalik abi on olemas isegi siis, kui on tunne, et lähedaste poole pöörduda ei saa ning tuttavatele rääkida on häbi. Pöörduda abi ja nõu saamiseks tasub ka siis, kui inimene on meile ehk võõra kultuurilise taustaga.

Eestis on ööpäev läbi avatud tasuta Ohvriabi kriisitelefoni **116 006** ja www.palunabi.ee veebinõustamine nii eesti, vene kui ka inglise keeles. Siinsamas, meie Maardu ohvriabi pakub abivajajatele tasuta nõustamist, sinna võib pöörduda ka anonüümselt. Teenused toimivad ja oleme abivajajate jaoks olemas sõltumata COVID-19 piirangutest.

Millal pöörduda Ohvriabi poole?

Ohvriabikeskusest saab abi ja tuge iga inimene, kellele on põhjustatud kannatusi või tekitatud kahju. Vägivalla ohvriks sattudes või muu juhtumi läbi traumad kogedes on loomulik tunda esmalt väga erinevaid emotsioone: hirmu, viha, häbi või süütunnet. Juhtunust rääkimine võib olla raske, kuid see on väga vajalik samm olukorrale lahenduse leidmiseks ja mis oluline, seda saab teha anonüümselt.

Nõustamine ja toetus on tegelikult vaid ühe telefonikõne kaugu-

sel ning pakub lahendusi, kui ollakse langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või kogenud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Ohvriabi kriisitelefonilt saab infot enda õiguste ja abivõimaluste kohta ning abivajaja viiakse kokku õigete spetsialistidega. Kui inimene ei soovi või ei saa helistada, on võimalik kontakteeruda nõustajaga veebivestluse teel aadressil www.palunabi.ee.

Meie poole võib pöörduda ka juhul, kui inimene ei ole päris kindel, kas tema suhtes on kuritegu toime pandud. Nõu ja emotsionaalset tuge saab ka siis, kui ollakse mures lähedase pärast või tahetakse teist inimest toetada.

Ohvriabitöötaja juures on võimalik taotleda kuriteoohvri hüvitist ja vajadusel tagatakse kaitse mitmete asutuste koostöös. Ohvriabitöötaja teeb teiste asutuste ja abiorganisatsioonidega koostööd, vahetades omavahel infot ning leides koos parimaid lahendusi ja abi kannatanule. Koostööd tehakse näiteks ka läbi MARAC meetodi. MARAC-võrgustiku eesmärk on tuvastada kõrge riskiga lähisuhtevägivalla ohvrid ja kindlustada nende kaitse mitme asutuse spetsialistide koostöös ning seeläbi vähendada lähisuhtevägivalda ja selle raskeid tagajärgi.

Naistevastast vägivalda kogenu saab pöörduda naiste tugikeskusesse, kus aitame vägivallast pääseda ja saavutada iseseisev toimetulek. Tugikeskuses pakume abivajajale ja vajadusel ka tema lastele ööpäev läbi turvalist keskkonda, kriisinõustamist ja ajutist majutust. Veel hindame turvariske, anname esmast õigusabi ja koostame tegevusplaani, kuidas juhtunuga toime tulla ning turvalisema elu suunas liikuda.

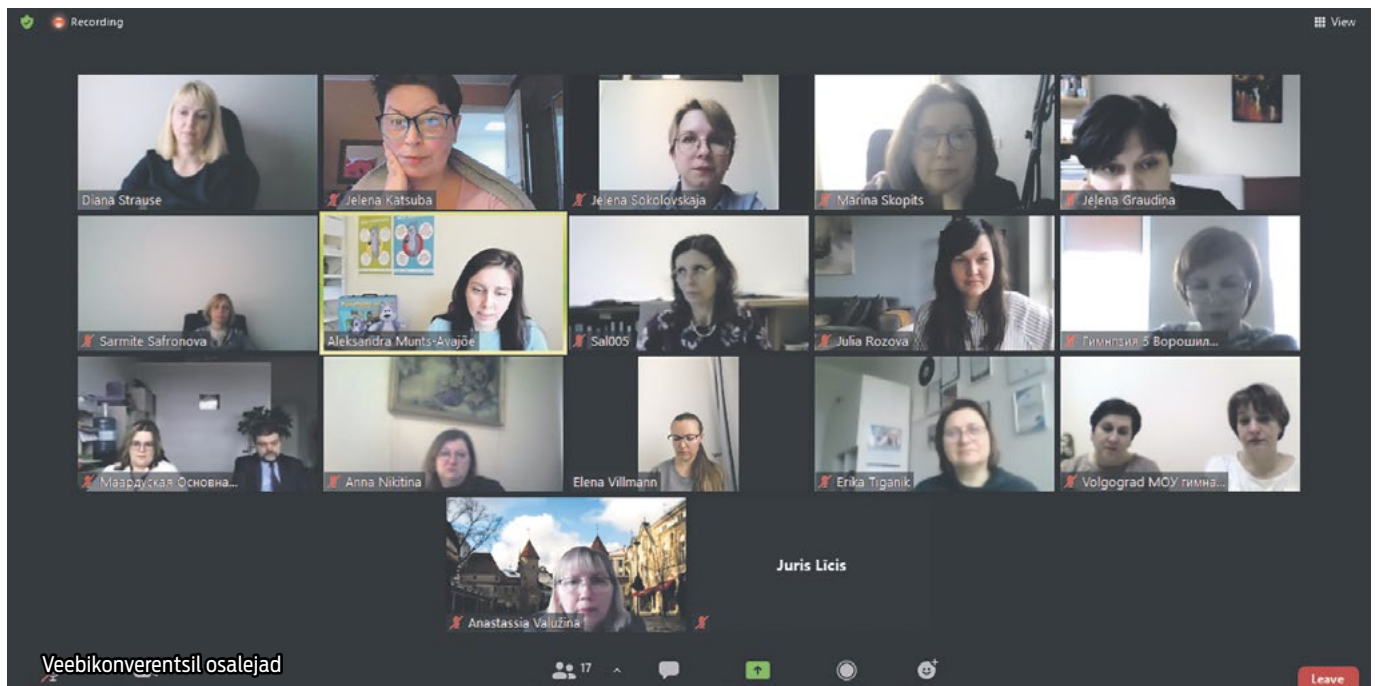
Seksuaalvägivalla kriisibikeskuses toetame neid, kes on kogunud viimase seitsme päeva jooksul seksuaalvägivald. Võtame abivajaja vastu ka ilma saatekirjata ja samuti ei pea selleks politseisse pöörduma. Kannatanu on oodatud ka siis, kui ta ei mäleta, mis temaga juhtus. Meie spetsialistid on valmis nõustama, soovi korral läbi vaatama ja võimaliku raseduse eest kaitsma ning pakkuma ennetavat ravi HI-viiruse ja B-hepatiidi vastu. Kõik uuringud ja ravi on seejuures tasuta. Taolise abi andmine ei jää vaid kriisinõustamise tasemele. Pärast esmase abi saamist on kannatanu oodatud tagasi, et ta saaks jagada oma tundeid ja tal aidatakse taastada igapäevane elurütm.

Abi pakutakse ka vägivalda tarvitanud inimestele. Kui ollakse mures enda või lähedase inimese vägivaldse käitumise pärast ja on soov astuda samme turvalisuse suunas, siis nõustame vägivallast loobumise tugiliinil **660 6077**.

Igasugusele vägivallale saab piiri panna ainult koostöös. Kuna kannatanutel on tihti raske abi otsida, siis on kõrvalseisjatel ülioluline roll märgata ja abi pakkuda. Kui naabrite juurest kostab karjumist, vägivallale viitavaid häälid või appikarjeid, siis tuleb teavitada kohe politseid telefonil **112**. Kui on kahtlus, et naabri, kolleegi, sugulase või sõbra peres esineb vägivalda, siis tuleb sellest rääkida. Kui ei tea, kuidas sekkuda ja olukorrast rääkida, siis annavad nõu meie spetsialistid Ohvriabi kriisitelefonil **116 006**.

Ärme jää ükskõikseks enda ega teiste suhtes!

PANDEEMIA EI TAKISTA PEDAGOOGILISTE KOGEMUSTE VAHETAMIST VÄLISKOLLEEGIDEGA

ANASTASSIA VALUŽINA

Maardu abilinnapea hariduse, kultuuri ja sotsiaalkaitse alal

Eelmisel aastal mõtlesime kolleegidega Peterburi Kalininski rajoonist väl- ja projekti kahe linna haridusasutustes töötavate spetsialistide-praktikute delegatsioonide vahetamise kohta. Selle projekti tulemusena toimus 2020. aasta märtsis Maardu koolieelsete lasteasutuste töötajate väga produktiivne reis Peterburi. Rääkis sellest reisis aasta tagasi Maardu Panoraami märtsinumbri.

Muljed ja praktiline kasu olid nii positiivsed, et otsustasime projekti laiendada sõpruslinnadele. Pandeemia ja riikidevaheliste piiride sulgemine takistas aga projekti elluviimist reaalses tingimustes, jättes võimaluse jätkata algatust uues formaadis – veebikonverentside formaadis.

Tegime oma sõpruslinnade kolleegidele ettepaneku rääkida väga aktuaalsest ja äärmiselt tõsisest vägivald ja kiusamise probleemist koolis ning jagada oma kogemusi tööst hariduslike erivajadustega lastega.

Kui aktuaalne on kiusamise teema meie riigis ja maailmas? ÜRO haridus-, teadus- ja kultuuriorganisatsiooni (UNESCO) sõnul on „vägivald haridusasutustes igapäevane reaalsus, mis

jätab miljonid lapsed ja noored ilma oma põhilisest inimõigusest haridusele”. Valitsusvälise organisatsiooni Plan International hinnangul kogeb igal aastal koolis ja väljaspool kooli vägivald 246 miljonit last ja noorukit.

Ja seetõttu otsustasime me mitte ainult rääkida, vaid ka tutvustada projekte vägivald ja kiusamise leviku vastu noorte seas, milles osalevad Maardu linna koolide ja teiste Eesti koolide õpilased.

Veebikonverentsil osalejatele pidas tervituskõne linnapea **Vladimir Arhipov**, soovides kõigile head tervist ja avaldades lootust peatseks kohtumiseks kõigi sõpruslinnade esindajatega.

Edasi jagasid Maardu Gümnaasiumi ja Maardu Põhikooli spetsialistid ligi kaks tundi kestnud kohtumise ajal oma kogemusi ja põhilisi meetodikaid nendes küsimustes.

Maardu Gümnaasium koostöös Lastekaitse Liiduga esitas kaks projekti: õppeprotsessi integreeritud VEPA programm õpilaste käitumise korrigeerimiseks ja KiVa programm (Kiusamisvaba kool), mille eesmärk on vähendada kiusamist koolinoorte seas (täpsemalt tutvu programmiga organisatsiooni kodulehel <https://kiusamisvaba.ee>).

Maardu Põhikool rääkis HEV-las- test (hariduslike erivajadustega las-

test: lastest, kes õppekavaga toime ei tule, ja andekatest lastest). Selle kooli spetsialistidel on selles vallas kolossaalsed kogemused, räägiti paljudest arengutest ja see äratas konverentsist osavõtjate seas tõelist huvi.

Ka meie naabrid **Jäkabpils linnast (Läti)** jagasid oma kogemusi tööst hariduslike või sotsiaalsete erivajadustega lastega, mis tugineb varajasele diagnoosimisele ja haridusprobleemide tuvastamisele, ning rääkisid ka nende töhusa lahendamise meetoditest.

Volgogradi linna (Venemaa) esindajad ütlesid, et nemadki tegelevad koolikiusamise ja vägivald ennetamisega, kuid see töö pole veel tsentraliseeritud ega ole sama ulatusega kui Eestis.

Kokkuvõttes: ebavõrdse kohtlemise ja alandamise probleemiga võitlemise meetodid on kõikides linnades ja riikides väga sarnased. Kõik konverentsil osalejad nõustusid, et on vaja rääkida vägivaldast ja kiusamisest ning rääkida tuleb valjusti.

Koosoleku lõpus kõlas „vaba mikrofon” režiimis palju huvitavaid ideid ja teemasid tulevaste kohtumiste jaoks.

Loodan, et veebikonverentsidele ja -kohtumistele lisandub kindlasti ka näost näkku kohtumisi: nii meie kui ka meie sõprade juures.

SÜGISEST KOOLI? MUIDUGI, KALLAVERE KESKKOOLI!

JAAN KAUPMEES

Kallavere Keskkooli õppejuht

Lasteaed läbi? Põhikool lõppemas? Praegu on kevad ning ees ootab suvi. Kuid kindlasti on peas keerlemas erinevaid mõtteid, kuhu oma laps õppima panna või mida oma elus edasi teha. Valikuid on palju, kuid milline on Sinu lapsele kõige parem lahendus? Meie teame, et väga hea hariduse saab uuevast Kallavere Keskkoolist. Kuid miks valida just meid?

2021. aasta sügisest ühineme keelekümbuse programmiga ja hakkame kasutama kõigi õpilaste jaoks praegu teadaolevalt parimat metoodikat võõrkeele õppimiseks.

Esmakordselt oleme valmis avama kolm esimest klassi. Ühes klassis on võimalik õppida kahe-suunalises keelekümbuse programmis, kus õpitakse lausa kolmes erinevas keeles. See tähendab, et õppetöö toimub nii eesti, vene kui inglise keeles.

Teiseks valikuks on ühesuunaline keelekümbusklass, mis on mõeldud teisekeelsetest peredest lastele, kelle soov on saada selgeks väga heal tasemel eesti keel ja sellele lisaks inglise keel.

Kolmanda valikuna on jätkuvalt võimalus õppida traditsioonilisel viisil nn tavaklassis, kuna klasside avamine sõltub lapsevanemate soovist.

Ka gümnaasiumi jaoks toimub meil mitmeid uuendusi. Oleme laiendamas valikainete hulka ning liikumas kaas-aegsema ning paindlikuma, gümnaasisti toetava ja lisategevusi arvestava hariduse andmise suunas. Kindlasti tahaks noor inimene omandada kooli lõpuks teadmisi ja oskusi, et sõlmida iseseisvalt lepinguid, tunda oma õigusi, olla ettevõtlik ja teha majanduslikult õigeid otsuseid. Meil areneb eksklusiivne meediapädevuse suund, kus õpitakse filmimise, heli- ja pildi loomise ning töötlemisega seotud oskusi.

Seni oleme rääkinud esimestest klassidest ja gümnaasiumist. Meil on aga alustatud ja algatamisel mitmeid projekte, mis puudutavad kogu kooli. Näiteks töötame koostöös Tallinna Ülikooliga välja keeleteste, mis võimaldavad täpsemini anda tagasisidet õpilastele nende keele arengu kohta.

Käesoleval õppeaastal alustasime tervisepädevuse ja suhtluskümbuse arendamisega ning järgmisel aastal hakkame arendama teisi üldpädevuste

õpetamist meie õpilastele.

Muutumas on ka meie füüsiline keskkond. Järgmisel õppeaastal saame enda kasutusse moodulklassid ning alustatakse uue maja ehitamist senise Keemikute 24 hoone asemel.

Jõudsalt areneb meie digitaristu. Kool liitub peatselt valguskaabliga, mis tagab kiire ja katkematu internetiühenduse, suurenenas on digivahendite kasutamise võimalus. Õpetajate kompetentsuse toetamiseks on ellu kutsutud Kallavere Akadeemia projekt, mis aitab kõikidel õpetajatel saada veel paremaks.

Oleme orienteeritud saamaks iga päev paremaks, kui olime eile. Meie kool on väike ja see on meie tugevus. Meil on turvaline keskkond, kus igale lapsele on võimalik pöörata rohkem tähelepanu, avastada tema andeid ning pakkuda neile õppimises suuremat rõõmu. Me otsime pidevalt võimalusi, et tõsta õpilaste õpimotivatsiooni ja seeläbi tagada kiirem ja tõhusam õppimine ning tugev alus, et edaspidises elus paremini hakkama saada.

ПРИВЕТ TERE HELLO

**Vastuvõtt
KALLAVERE
KESKKOOLI
1. klassi
on alanud**

Infotund vanematele
25. mai kell 17.30
Lisainfo: kool@kallavere.ee

KALLAVERE KESKKOOL

KALLAVERE KESKKOOL

Hea põhikooli lõpetaja!

Praegu on kevad ning ees ootab suvi. Kuid kindlasti on peas keerlemas erinevaid mõtteid, kuhu minna õppima või mida oma elus edasi teha? Meie teame, et väga hea hariduse saab uuevast Kallavere Keskkoolist.

- Oleme laiendamas valikainete hulka.
- Liigume kaas-aegsema, paindlikuma ja gümnaasisti toetava ning lisategevusi arvestava hariduse andmise suunas.
- Tahame, et noor inimene lõpetab kooli teadmistega, kuidas sõlmida korrektseid lepinguid, tunda oma õigusi, olla ettevõtlik ja teha majanduslikult õigesti kalkuleeritud tehinguid.
- Arendame eksklusiivset meediapädevuse suunda, kus õpitakse filmimise, heli- ja pildi loomise ning töötlemisega seotud oskusi.

JUST SELLISTE OSKUSTE JA TEADMISTEGA ASTUB SIIT EDASISSE ELLU KALLAVERE KESKKOOLI GÜMNAASIUMI LÕPETAJA.

SAADA OMA SOOVIVALDUS KOOL@KALLAVERE.EE VASTUVÕTUTINGIMUSTEGA TUTVU KOOLI KODULEHEL.

MARYNA POVSHENKO
Maardu Gümnaasiumi psühholoog

9. klassi lõpetajad ja nende vanemad seisavad sageli raske valiku ees: kas jätkata õpinguid gümnaasiumis või minna kutsekooli eriala omandama?

Gümnaasiumis õppimine on väga tõsine ja vastutusrikas valik, periood elus, millest sõltub gümnaasisti tulevik.

Millele on vaja tähelepanu pöörata?
Esiteks tuleb arvestada lapse võime-

VALIDES TULEVIKKU

tega. Need on igaühel erinevad. Kui põhikoolis õppimine oli raske, siis ei tohiks eeldada, et edaspidi on lihtsam. Teisalt on oluline tegur ka õpilase enda motivatsioon. See on see „mootor”, tänu millele õpilane suudab ületada kõik raskused ja läbida edukalt gümnaasiumis õppimise etapi.

Juba põhikoolis teeb psühholoog kõigi 9. klassi õpilastega tööd kutsenõustamise alal, mille käigus on võimalus hinnata oma võimeid ja väljavaateid edasi õppida.

Kui lõplik valik tehakse Maardu Gümnaasiumisse astumise kasuks, siis kõigepealt peavad lapsed ja nende vanemad otsustama keele valiku ja õppesuuna üle. 2021. aastal avab Maardu Gümnaasium kolm kümnendat klassi. A klass: õppetöö 100% eesti keeles, reaaldigitaalne õppesuund. B klass: vähemalt 60% õppetööst eesti keeles, reaaldigitaalne õppesuund. C klass: vähemalt 60% õppetööst eesti keeles, sotsiaalne õppesuund.

Milliste probleemidega kümnenda klassi õpilased kõige sagedamini kokku puutuvad?

Paljud lapsed eeldavad, et gümnaasiumis õppimine on lihtsalt üleminek ühest klassist teise, kuid see pole päris

nii. Esimesed kuus kuud – kohanemisperiood – pole mõne õpilase jaoks lihtsad. Õppekoormus on palju suurem kui põhikoolis. Samuti tuleb olla valmis selleks, et suhted uues klassis, uued õpetajad, keelekoormus ja mõtted tulevase elukutse valikust võivad tekitada teatud pingeid ja stressi. Maardu Gümnaasium püüab omalt poolt selliste riskidega arvestada ja teeb iga õpilase toetamiseks kõik, mis võimalik. Oma üleelamistega pöörduvad lapsed psühholoogi poole, kellega koos leitakse edasiseks edukaks õppimiseks vajalikud psühholoogilised ressursid.

Neile, keda huvitab psühholoogia kui õppeaine, saab Maardu Gümnaasium pakkuda selle õppimist valikkursusena. Nendes tundides ühendatakse psühholoogia teooria ja praktika, õpilased saavad teadmisi inimese käitumise, isiksuse struktuuri ja inimestevaheliste suhete kohta, õpivad oma emotsioone juhtima, stressiga toime tulema, arendavad suhtlemisalast ja sotsiaalset pädevust.

Me väärtustame individuaalsust ja toetame iga õpilase arengut!

KAS LAULUD ON JUBA SELGED?

MARIN NAAR
Kallavere Keskkooli huvijuht

Sellel aastal toimub Maardu linnas suur lauluvõistlus „Maarduvisioon”, mis on mõeldud meie linna õpilastele. Suur finaali toimub 1. juuni kell 18.00 otseülekandena, mida saab jälgida meie Facebooki lehe kaudu „Maarduvisioon”. Sealt leiate võistluse tingimused ja info nii eesti kui ka vene keeles.

„Maarduvisioon” ei ole niisama lauluvõistlus, vaid tippude tipp. Meie žüriisse kuuluvad omaala spetsialistid, uskuge või mitte nagu näiteks Uku Suviste. Ülejäänud auväärt žüriiliikmed jätame veel saladuseks ning peaauid hinda ihaldab iga laulmisega tegelev inimene.

Tahame tuletada meelde, et tähtaeg on 1. mai ning häälalvestus oma laulust tuleb saata aadressile kallaverekeskkool@gmail.com. Kaotada pole midagi, aga võita palju! Tule ja osale „Maarduvisioon” lauluvõistlusel ja otsi ülesse meie facebooki leht, et olla kursis kõige uuema infoga.

MÕTTEID HEAST KOOLIST

Kool – see on töötuba, kus kujundatakse kasvava põlvkonna mõte, ja seda tuleb kindlalt käes hoida, kui ei taha tulevikku käest lasta.

Henri Barbusse

VASSILI MUHHIN
Maardu Põhikooli direktor

Milline peaks olema hea kool? Kas seda on lihtne luua? Ja mis on esimesel ja mis viimasel kohal – psühholoogiline kliima, hariduse sisu, tervis, õpilaste areng ja kasvatamine, personalipoliitika, kooli materiaal-tehniline baas? Neile küsimustele vastates on igal huvitatud poolel – õpilastel, vanematel, õpetajatel, administratsioonil – oma arvamus.

Hariduse sisu peab vastama riiklikule programmile ning vanemate

ja õpilaste soovidele. 2021. aasta alguses võeti Maardu Põhikoolis vastu uus arenguprogramm aastani 2025, mille põhiaspekt on *õpilaste haridustaseme parandamine*. See üldine fraas sisaldab palju: eesti ja inglise keele tundide arvu suurendamine, jagunemine matemaatika- ja keelerühmadesse, majanduse valikkursused, väikesed klassid, loovtöö, õppeekskursioonid, tugispetsialistide töö, lisatunnid ja konsultatsioonid õppeainetes ja palju muud. Kõik kooli klassiruumid ja peaaegu kõik ruumid koolis on varustatud projektorite, interaktiivsete tahvlite, arvutitega. Juba sel

aastal plaanime avada kaks väiksemat erineva spetsialiseerumisega (loovus + eesti keel; eesti keel + inglise keel) esimest klassi. Tahame läbi viia suvise koolilaagri, kus on arenguhariduse elemente. Lisaks töötab 1. klassi õpilaste järkjärguliseks ja edukaks kohanemiseks ning vanemate mure vähendamiseks kuni kella 17.00-ni pikapäevarühm.

Meie koolis on kõigil võimalik saavutada kõrgeim haridustulemus ja lastel on siin mugav. Maardu Põhikooli dokumentatsioon kinnitab vägivallatud õppemeetodid, arendavad meetodikad, õppekava nõuete ja õpilaste tulemuste suu-

rema individualiseerimise protsessi. Kui õpilasel on õpiraskusi, kui tema enesehinnang on madal, kui ta on sageli haige või kui ta on eriline, loov ega sobi üldtunnustatud standardisse, siis on tema jaoks eelistatum just selline kool nagu meie oma.

Soodne psühholoogiline kliima on väga oluline. Kool peaks looma kõigile mugavad tingimused ja sellisele nähtusele nagu füüsiline ja psühholoogiline vägivald ei tohiks olla kohta. Meie prioriteedid selles on välja toodud järgmiselt: „Stressita kool”, „Igaühe edu”, „Oleme erinevad ja oleme koos”. Need pole ainult loosungid. KiVA (Kiusamisvaba Kool) programmis osalemine tähendab meie meeskonnas selliste spetsialistide olemasolu, kes aitavad leida viise konfliktide lahendamiseks. Koolis toimuvad klassitunnid, tegevused ja üritused, mis on suunatud õpilaste kokku liitumisele ja kiusamise vastu võitlemisele. Ja kool on selles teatud edu saavutanud.

Koos haridusega on koolil oluline missioon õpilaste arendamisel ja kasvatamisel. Kasvatuslik komponent sisaldub kõigis koolis rakendatavates programmides. See töö käib meil klassis ja klassivälise tegevuse kaudu, läbi täiendava hariduse süsteemi, klassiõpetajate, aineõpetajate ja ringijuhtide töö kaudu. Meie koolielu, kogu kooli struktuur kasvatab õpilast. Selle saavutamiseks viime läbi erinevaid üritusi: tähistame riigi- ja linnapäevi ning tähtpäevi, õpime tundma ja tutvustame õpilastele slaavi rahvaste tavasid, austame ja arendame koolitraditsioone.

Kuna õpilaste tervis ja ohutus on kooli jaoks esmatähtis, koolitame õpilasi ja töötajaid ohutuks käitumiseks. Maardu Põhikooli on paigaldatud termokaamerad ja videovalve kaamerad. Arvestades, et koolilaste terviseprobleemid pole praegu haruldased, on koolitöötajate ja õpetajate jõupingutused

suunatud laste tervist negatiivselt mõjutavate tegurite kõrvaldamisele. Meil on ette nähtud ja me viime läbi õpilaste tervise parandamisele suunatud tegevusi: spordipäevad, matkamine, kehaline kasvatus erineva suunitlusega rühmades. Loodud on sanitaarnormidele vastavad tingimused. Püüame selle poole, et lähitulevikus saaks Maardu Põhikoolist *esteetilise ruumi kool, tervisliku eluviisi kool ja sotsiaal-kultuuriline keskus*. Sellele aitab kaasa kooli territooriumile ehitatav spordikompleks.

Maardu Põhikoolis töötavad kogunud õpetajad ja noored spetsialistid. Meeskond on ühtne ja toimib ühe organismina. Meie õpetajad parandavad oma pädevust, kvalifikatsiooni, on loovalt ja positiivselt meelestatud töö suhtes, mõistavad kogu vastutust, mis neile õpetamisel ja kasvatamisel on pandud.

Oma igapäevatoos juhindub Maardu Põhikooli administratsioon lapsevanemate hariduslikest soovidest. Need soovid on laste erinevate individuaalsete võimete ja probleemide tõttu väga erinevad. Iseloomulikena võib välja tuua järgmised vanemate ootused: kõrged õpitulemused ja ettevalmistus mainekatesse gümnaasiumidesse pääsemiseks, keelteoskus, vaimne ja loominguiline areng, mugav keskkond, lapse turvalisuse garantii, haridus säästlikus režiimis, sotsiaalne kohanemine ja korrektsioonipedagoogika.

Soovin anda vanematele oma lapsele hea kooli valimiseks mõned nõuanded:

* Veenduge, et kool sobib teie lapsele. Pidage meeles, et uued moes olevad õppeained võivad teie lapse jaoks olla ebahuvitavad ja rasked. Ehk tõmbab teda loovuse või spordi poole?

* Jalutage ringi koolis ja selle territooriumil, maitske sööklas toitu, vestelge õpetajate, tehnilise personaliga. Kool peaks olema „mait-

sev”, puhas, sõbralik ja hoolitsetud.

* Hea näitaja on, kui samas koolis õpib mitu venda või õde, mõnikord ka pere erinevad põlvkonnad. Kui kool oleks halb, siis vanemad oma järgmist last sinna ei paneks.

* Esimene õpetaja – just tema mõjutab inimese kujunemist. On oluline, et esimene õpetaja tunneks oma õpilaste vastu huvi, oleks emotsionaalselt avatud ja valmis aitama.

* Kooli seintel peaksid olema seinalehed, joonistused, laste tööd, ringidesse ja sektsioonidesse vastu võtmise teated, väljasõidud. See näitab, kelle heaks kool töötab.

* Kui vaheaegadel on lärmakas ja lapsed ei karda täiskasvanuid, siis selline kool on loodud laste jaoks.

Oluline on ka keele valik, milles laps õppima hakkab. Suur pedagoog Jan Amos Komenski, kes lõi vanematele mõeldud õpiku „Emakool”, uskus, et emakeel, mille laps omandab esimestel eluaastatel, teeb temast inimese, määrab tema tuleviku. Komenski põhjendatud teooriat emakeeles õppimise eeliste kohta kinnitavad ka tänapäevased uuringud, mis näitavad, et emakeele hea oskus võib lihtsustada ja hõlbustada mis tahes muu keele omandamist.

Tahan rõhutada, et lapse õppimiskoha valib vanem, kes tunneb oma lapse oskusi ja võimeid kõige paremini, seetõttu vastutab tehtud valiku eest vanem. Ja kooli ülesanne on pakkuda võimalusi kvaliteetse hariduse saamiseks, võttes arvesse lapse iseärasusi – ja seda me pakume igale õpilasele, kes õpib Maardu Põhikoolis.

Head lapsevanemad, meie kooli ukсед on teile ja teie lastele alati avatud. Oleme valmis teid ära kuulama, küsimustele vastama, abi osutama ja nõu andma.

LÖKKES VÕIB PÕLETADA VAID PUHAST PUITU

Foto autor: Anneli Vahter

MARI KALA

Keskonnaameti keskkonnahariduse ja kommunikatsiooniosakond

Prügi põletamine koduaedades on päevakajaline just kevadel, kui võetakse ette suurpuhastus kodus ja aias. Aiamaal peenraid korrastades või viljapuid lõigates tekib aiaprügi, mida soovitakse lõkkes põletada.

Kuigi aiaprügist vabanemisel tundub põletamine kõige lihtsam viis, on lõkke tegemine paljudes asulates keelatud. Enne aiajäätmete põletamist uuri, kas lõket üldse teha tohib. Täpsed tingimused saad teada oma linnavalitsusest, need on kirjas kas jäätmehooldus- või heakorraeskirjas.

Kui lõkke tegemine on lubatud, ära lisa sinna olmejäätmeid, vaid põleta ainult kuivi oksid. Puulehed ja muud taimed sobivad paremini kompostimiseks, mitte põletamiseks.

Sageli näeme aga tossamas lõkkeid, kuhu on pandud ka põletamiseks ebasobivaid asju. Äraviskamisele lähivad vanad mööbliesemed, riided, jalanõud, rehvid, ehitusjäätmed ja muu kasutuks muutunud kraam. Neid asju aga tulle panna kindlasti ei tohi.

Pea meeles, et jäätmete põletamisel kahjustad enda ja naabrite tervist, seetõttu on see ka seadusega keelatud. Jäätmeid lõkkes põletada ei tohi, sest põletamisel tekkinud toksilised ained ei saasta mitte ainult õhku, vaid ladestuvad maapinnale, kandudes sealt edasi põhjavette. Jäätmete põletamisel õhku paiskunud mürgiseid aineid hingame me ise sisse, samad ained langevad aias kasvavatele taimedele ning jõuavad meie kehasse aiasaadustega, näiteks marjade või köögiviljadega. Seepärast ära pane kunagi lõkkesse midagi muud peale kuivade okste, immutamata puidu või kiletamata papi ja paberi.

Prügi põletamisega kaasnevad müüdid on visad kaduma. Sageli arvatakse, et kui vanasti põletati prügi ahjus ja lõkkes, siis järelikult võib seda teha ka nüüd. Aastate

jooksul on jäätmed muutunud: kui mõnikümne aastat tagasi pakiti toiduained paberisse ja klaastarasse, siis praegu kasutatakse valdavalt plastpakendeid. Samuti on kasvanud jäätmete hulk, sest tarbimine on muutunud ja suurenenud.

Kõige lihtsam viis jäätmetest vabaneda on need liigiti sortida: paberi- ja papijäätmed ning plastpakendid saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse, pandimärgiga pudelid taaraautomaati. Vanad mööbliesemed, ehitus- ja lammutusjäätmed ning rehvid saab üle anda jäätmejaama.

Reeglid näevad ette, et ka üksikud suvilad peavad liituma korraldatud jäätmeveoga, mis tagab regulaarse segaolmejäätmete äraveo. Talveperioodiks, kui suvemaja ei kasutata, on võimalik leping peatada. Uuri selle kohta kohalikust omavalitsusest.

Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad lehel kuhuviaa.ee. Kohalike võimaluste kohta saab uurida ka omavalitsuse koostatud jäätmehoolduseeskirjast või linna kodulehelt.

Kas teadsid, et ..

jäätmete koostises on aineid, mis lõkkes põletades vabanevad keskkonda ning võivad tuulega kanduda oma koduaiast kaugemalegi. Plastide mittetäielikul põlemisel paiskub õhku mürgikokteil, mis sisaldab mh vähki tekitavaid ühendeid. Näiteks tekivad nii dioksiinid, mis on üks mürgisemaid ühendeid, mida inimene on suuteline tekitama – ja seda just kodusel jäätmepõletusel. Dioksiinid on silmale nähtamatud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Sageli võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad. Mõnel juhul võivad mõjud avalduda alles järglastel. Kõige rohkem tekib dioksiini plastmassi, kilekottide, rehvide, töödeldud puidu ja paberi ning muu taolise põlemisel. Need on pika toimega mürkained, mis sadestuvad mullas ja seejärel köögiviljades, neid süües jõuavad mürgised ained meie organismi.

Maardu linna juubilarid. Aprill 2021. Õnnitleme!

60a

Puhhova Valentina
Kiselev Yury
Slavskaja Veera
Murashova Irina
Šestakovski Jelena
Saulin Valery
Puzin Alexander
Mägi Marika
Belov Jevgeni
Abrossimov Sergei
Garibyan Armen
Kulyk Yurii
Bystrov Yury
Kolpakov Vladimir
Kliščenko Gennadi
Võšivanjuk Natalja
Ševtšik Anatoli
Zolotukhin Yury
Paes Irina
Vanhanen Andrei
Mitskevich Igor
Šabanova Valentina

Sergejev Sergei
Niinemets Rein
Melnikova Žanna

65a

Reimets Enn
Javstvennaja Aldona
Peterchuk Sergey
Ozimova Alla
Poretšenskaja Jevgenia
Lubenets Nikolay
Nahkor Elle
Ordina Galina
Karasjova Ljudmilla
Golobokov Alexey
Lekina Larissa
Sinitiski Valeri
Lokk Aleksander
Parhomovitš Margarita
Kušenkov Gennadi
Ishchenko Irina

Jesipjonok Ljubov
Tšizova Susanna
Pajo Peeter
Jaanis Jüri
Lainemurd Annika
Tatarintsev Nikolay
Belousova Jelena
Petrov Viktor
Semenovskiy Sergey
Bobrihhina Veera

70a

Malova Ljudmila
Leiner Vaike
Ryabtseva Valentina
Pavlovski Aleksei
Gross Mare
Kuzyaeva Galina
Pöldroos Liidia
Lapteva Tatjana
Kazakevich Galina
Auelbajeva Niina
Potšepko Pjotr

Rumyantseva Valentina
Prokošin Valeri
Saal Valentina
Babošina Ljudmilla

75a

Varend Elmar
Rakultsev Vladimir
Olesk Armide
Neuhaus Inge
Topchyi Anatolii
Slobodjan Svetlana
Laas Kene
Kuzmina Elviira
Rohtmets Andrus
Balashov Yury

80a

Mihhatšova Margarita
Idnurm Malle
Beneštšuk Aleksandra
Arhipova Galina

85a

Saal Irina
Aristov Anatoli
Pukk Nina
Mukhin Anatoly
Jakobson Roza
Mätlik Aime

90a

Koski Alexandra

103a

Tšizova Aleksandra

CityOptika

PRILLIRAAMID

kuni **-50%**

Prillitellijatele nägemise kontroll
TASUTA!

Püsiklientidele ja pensionäridele
LISASOODUSTUS!

SILMARÕHU MÕÖTMINE!

Maardu, Keemikute 2, Maxima XX
E-R10-19, L10-16

6371 688

Aiasõber!

15. - 16. mai kella 9.00 – 15.00

Ploomipuu puiestee 52/54,
müüb Kanepi aiand aiandis kasvatatud:
tomati-, kurgi-, maitsetaimede-, püsikute-
ja suvelillede taimi ning lilleampleid

Lillede ja puude istikute valikuga saab eelnevalt
marit@kanepiaiaand.ee

Tellimused peavad laekuma
hiljemalt 13. mai hommikuks.
Võimalus tasuda arvega.
Kohapeal tasumine
vaid sularahas.

TREPID KORDA!
TREPIPLAATIDE

valmistamine, transport, paigaldus,
vanade plaatide eemaldamine.
Lisaks lillekästid ja aiämööbel.

KIILI-BETOON OÜ

KIILIBETOON.EE

5247173

info@kiilibeton.ee

KOSE KÜTTELADU

TELLIMINE: 504 0304 JA INFO@KYTAME.COM

ÜMAR PUITBRIKETT (auguga) – 1000kg
alates 150,00 EUR/alus
auguga puitbriketi põlemise aeg 1h pikem

RUF PUITBRIKETT – 1000kg
alates 125,00 EUR/alus
kvaliteetne ja ostjate lemmik

PELLET – 960kg
alates 195,00 EUR/alus
Soodne küte pelletkatlasse

KOSE VALLAS TRANSPORT TASUTA

KODUSE RAVI JUHEND TÄISKASVANUD PATSIENDILE

EESTI PEREARSTIDE SELTS

Mida teha palaviku korral?

• Jooge rohkelt. Kõrgema temperatuuri juures on ainevahetus kiirem ja vedelikuvajadus suurem – nii väldite veepuuduse teket kehas. Piisaval vedelikutarbimisel on uriin helekollane ja selge. Kui uriin muutub tumedaks, on see märk sellest, et vedelikutarbimine võib olla liiga väike. Eelistage joogiks vett, lubatud on kõik meelepärased mittealkohoolsed joogid.

- Oluline on piisav puhkus.
- Palaviku puhul üle 38,5 °C või halva enesetunde korral võite võtta paratsetamooli, ibuprofeeni, deksketoprofeeni või aspiriini; järgnevas tabelis on toodud täiskasvanul kasutatavad ravimidoosid ning mitu korda päevas neid võtta võib.

Toimeaine	Ühekordne doos	Mitu korda päevas	Maksimaalne päevadoos
Paratsetamool	1000 mg	4	4000 mg*
Ibuprofeen	400–600 mg	2-4	2400 mg
Deksketoprofeen	25 mg	3	75 mg
Aspiriin	1000 mg	4	4000 mg

* Vanuritel ja maksahaigustega inimestel 2000 mg

Mida teha köhaga?

• Köha ja hingamisraskuse tunnet võib leevendada jahedam ja niiskema õhuga tuba. Kindlasti on soovitatav tube tuulutada mitu korda päevas, võimalusel võib proovida ka tubase temperatuuri langetamist. Ventilaatorit peaks vältima, et mitte viirust edasi levitada.

• Vältige pikalt selili lamamist – magades või pikutades proovige olla vaheldumisi kõhuli ja külili, proovida võib ka poolistuvat asendit.

• Ka köha puhul on oluline piisav vedelikutarbimine – suurem vedelikukogus aitab röga vedelamaks muuta ning seda on siis ka kergem välja köhida.

• Köha võib leevendada lusikatäis mett ja soe tee.

• Kui kodus on olemas nebulisaator ehk aurumasin, siis võib teha füsioloogilise lahusega jahedat auru. Nebulisaatoriga auru tegemine võib sarnaselt ventilaatoriga aerosoole õhku paisata, seega peaks haige inimene seda tegema üksi oma toas ja pärast auru tegemist tuba korralikult tuulutama.

Kuuma veepoti kohal auru sissehingamine ja soodaaur ei ole soovitatav, sest suureneb risk põletuste tekkeks ning turse hingamisteedes suureneb.

• **Rögase köha** puhul võib proovida käsimüügist rögalahusteid vastavalt oma eelistusele – kas looduslikke (nt luuderohi, mürtool) või sünteetilisi (ambroksool, atsetüültsüsteiin, karbotsüsteiin) – apteeker oskab valiku osas nõu anda.

• Nina loputamine füsioloogilise lahuse või meresoolalahusega aitab nina ja kurgupiirkonda niisutada, see võib leevendada ka kuiva köha. Ninaloputuskannu kasutamist peaks vältima, kui elate koos tervete pereliikmetega – oht vannituba viirusega kontamineerida on suur. Sel juhul tasuks nina loputada toas, kuhu teised pereliikmed teie haigestumise jooksul ei satu.

Kuidas leevendada hingamisraskust ja õhupuudustunnet?

• Tuulutage tuba mitu korda päevas.

• Istuge toolil sirge seljaga, lõdvestatud õlgadega, kallutades keha ettepoole – käed võib toetada põlvedele või tooli külgedele.

• Proovige hingata aeglaselt läbi nina sisse ning läbi suu välja, justkui prooviks õrnalt küünalt ära puhuda.

• Kui jääte köha leevendamisele hätta või köha on väga kuiv, siis andke sellest kindlasti perearstikeskusele märku.

• Tavaliselt ei ole antibiootikumravi või viirusevastane ravi vajalik ning reeglina seda ka ei määrata. Vajaduse otsustab perearst vastavalt teie haigusseisundile.

Mida peaks veel silmas pidama?

• COVID-19 on seotud suurema tromboosiriskiga, seepärast on ülioluline jälgida, et joote päeva jooksul piisavalt vedelikku ning proovite regulaarselt liikuda. Kuigi väsimus võib olla väga suur, on mõneks minutiks voodist välja tulemine ning toa piires liikumine soovituslik.

• Kui haiguse ajal regulaarselt toas piires pisut liigute, saate hinnata ka seda, kui füüsiline aktiivsus hakkab raskemaks muutuma – siis saate sellest kiiremini perearstikeskusele teada anda.

• Soovituslik on regulaarne hingamisharjutuste tegemine: torutatud huultega hingamine, seebimullide puhumine, jämeda kõrrega veepudelis mullide puhumine või õhupalli täis puhumine. Need harjutused on kõik aerosoole genereerivad ja kui elate ühes majapidamises koos tervete inimestega, peaks neid tegema eraldi toas, kuhu teised pereliikmed haiguse jooksul ei tule, et vältida nende nakatumist. Pärast harjutuste tegemist tuleks tuba tuulutada.

Kui kodus on pulssoksümeeter

• Pulssoksümeeter on seadeldis, mida kasutatakse vere hapnikusisalduse hindamiseks. Pulssoksümeetri langevad näidud aitavad vahel olukorra halvenemist näidata juba enne seda, kui haiguse süvenemist näitav pidev õhupuuduse ja hingamisraskuse tunne ei pruugi veel tekkinud olla.

• Kasutuskõlblikud on need pulssoksümeetrid, kus on peal näha CE kvaliteedimärgis - see tähendab, et seade vastab kvaliteedistandarditele ning on tõenäoliselt usaldusväärne.

Nutiseadmete pulssoksümeetrite kasu on piiratud: kui hapnikusisaldus veres langeb, siis muutub suur osa nutiseadmetest ebatäpseks ega anna seisundist õiget ülevaadet.

• Kui kodus on seade olemas või see on teile perearstikeskusest kasutamiseks kaasa antud, siis on mõistlik mõõdetud näidud ka päeva jooksul üles kirjutada ja vajadusel arstile või õele edastada.

• Pulssoksümeetri hapnikunäitu võivad mõjutada erinevad tegevused. Sügavama hingamisega hapnikunäit suureneb. Hinge kinni hoidmisega võib hapnikunäit langeda. Mõnikord võib COVID-19 puhul rahulikus olekus hapnikunäit normis olla ja pärast liikumist langeda. Ka see tuleks üles märkida.

Kui pulssoksümeetri näit on

95..100 %	Näit on normi piires – jätkka koduseid mõõtmisi.
93..94 %	Tee kordusmõõtmine tunni jooksul – kui näit püsib sama, anna sellest esimesel võimalusel teada oma perearstikeskusele.
< 92%	Tee kordusmõõtmine paari minuti jooksul uuesti. Kui näit püsib endiselt < 92, on vajalik kutsuda kiirabi või võimalusel lasta pereliikmel end turvaliselt EMOSse viia. Ise autot juhtida ei tohiks.

Andke perearstikeskusele esimesel võimalusel teada teada, kui

- tunnete end järjest halvemini või hingamisraskus järjest süveneb
- hingamisraskus tekib kodu piires liikudes tunnete end järsku
- äärmiselt nõrga ja väsinuna

Kiirabi peaks kutsuma, kui

- hingamisraskus on nii suur, et ei saa puhkeasendis olles täislausetega rääkida hingamine on
- järsult halvenenud
- tunnete suurt külmatunnet ja samal ajal on nahk higine ja väga kahvatu või lapiline, marmormustriga
- tekib väikesi nahaaluseid sinikaid meenutav lööve, mis läbipaistva klaasiga peale vajutades ei muuda värvi ega kuju
- on tekkinud minestushoog
- tunnete suurt ärevust, segadustunnet või olete muutunud varasemaga võrreldes väga uimaseks

LIIKUMISHARRASTUS KUI VÕTI TERVEMASSE TULEVIKKU

AILAR LYRA

Maardu Linnavolikogu esimees

Kevad – parim aeg uueks alguseks

Lumerohkele talvele on järgnenud kevad. Üha soojemad ilmad pakuvad talveperioodist mitmekesisemaid võimalusi tegeleda liikumisharrastustega. Olgu selleks siis igapäevane kõnni- või jooksuring, jalgratta- või rulluisusõit. Ikka selleks, et tagada enesele nii füüsiline kui vaimne heaolu. Tervisesse panustamine on eelkõige oluline meist igapäevase, kuid ka kogukonnale tervikuna. Hea tervis on oluline eeldus selleks, et riigi ja omavalitsuse konkurentsivõime võrreldes teistega paraneks.

Elatakse varasemast kauem, kuid haigemana

Selleks, et aru saada, missugune on olukord Eesti inimeste tervisega, on vajalik natuke süveneda andmetesse. Tuginedes Statistikaametile oli 2017. aastal meeste oodatav eluiga sünnimomendil 73,9 ja naistel 82,4 aastat. Euroopa kõrgeim naiste oodatav eluiga oli Hispaanias (86,1) ja madalaim Põhja-Makedoonias (77,9). Meeste kõrgeim eluiga oli Šveitsis (81,6) ja madalaim Ukrainas (68,3). Euroopa keskmise taustal on Eesti meeste näitaja kehvem – oodatav eluiga on üle nelja aasta madalam. Eesti naiste näitaja jääb keskmisele alla umbes aastaga.

Eesti inimeste oodatav eluiga on viimastel aastatel kasvanud. Probleemiks on aga see, et elatakse küll kauem, aga haigemana. Vastavalt Harjumaa tervise- ja heaoluprofiilile 2020 – 2024 oli tervena elatud aastad Harju maakonnas 57,83, Eestis keskmiselt 54,85. Selleks, et tervena elatud aastad pikeneks, on mitmeid võimalusi. Olulisim neist on inimese enese panus läbi tervisliku eluviisi, sh liikumise.

Liikumisega hõivatute hulk

Täiskasvanute tervisekäitumise uuringust järeldub, et 2018. aastal liikus vähemalt poole tunni vältel kaks või enam korda nädalas 43,9% Põhja-Eesti 16–64-aastastest elanikest. Vabal ajal teeb kahel või enamal korral nädalas tervisesporti 48,8% meestest ja 40,8% naistest. Vanuse tõustes liikumisaktiivsus väheneb.

Oluline eesmärk on rahva tervise heaolu nimel suurendada Eesti elanike liikumisharjumust. Kõige tõhusamini kinnistub harjumus siis, kui seda kujundada juba lapseas. On üldteada, et Eesti lapsed liiguvad vähe. Olukorra kirjeldus ja võimalikud lahendused vajavad eraldi edaspidist artiklit.

Liikumine kui võti haiguste ennetamiseks

Täiskasvanutel soovitatakse liikuda nädalas vähemalt 150 minutit keskmise intensiivsuse või 75 minutit kõrge intensiivsusega. Harjumaa tervise- ja heaoluprofiil on sedastatud, et südant aitab tervena hoida nii madal kui ka mõõdukas intensiivsus. See alandab kõrgeinud vererõhku, vähendab „halva“ kolesterooli taset ja tromboosiriski. Lisaks paraneb suhkru ainevahetus, mis hoiab ära diabeediriski ning leeve-

nevad krooniliste haiguste vaevuseid. Ühtlasi langeb keha-kaal. Nii pikenevadki tervena elatud aastad.

Maardu – mitmekesised võimalused liikumisharrastustega tegelemiseks

Erinevate alade harrastamiseks pakuvad Maardus võimalusi metsapark, välijõusaalid, kergliiklusteed. Piirangute lõppemisel saab jälle mängida võistkonnamänge. Head tingimused on loodud jalg-, korv- ja võrkpalliga tegelemiseks. Valmimisel on Maardu Põhikooli staadion ja peagi on tulemas Muugale korvpalliplats.

Head kevadsuvised liikumishooaja algust!

Statistilised andmed pärinevad allikatest:

[https://hol.ee/docs/hol%20tervise-%20ja%20heaoluprofiil%202020-2024\(2\).pdf](https://hol.ee/docs/hol%20tervise-%20ja%20heaoluprofiil%202020-2024(2).pdf)

<https://www.stat.ee/et/uudised/pressiteade-2019-105>

Eesti Optik

Maardu Pärli Keskus
Nurga 3
Eelregistreerimine telefonil
6 560 402

Oleme avatud:
E-R 10-18
L 10-15

Silmanägemise kontroll
TASUTA!

RAAMID KUNI 70% või KLAASID KÕIK 50%

Soodustus kehtib raamide ja klaaside koostul.
Täpsenad kampaaniareeglid kauplustest.

www.optika.ee

**PAKUME TÖÖD
C-KAT AUTOJUHILE**

osalise tööajaga Maardus (betoonimikser)

Tel. 5034 201

SOTSIAALVÖRGUSTIKE KALEIDOSKOOP

6. aprill

Raskel ajal oluline pakkuda linnapoolset tuge abivajajatele ning aidata neil koroonaviirusest tingitud kriisiga paremini hakkama saada. Toetame ka kõiki Maardu vanaduspensioniealisi inimesi ning pakkume neile hoolega komplekteeritud toidupakid, mis aitavad lauda katta. Täna algas toidupakkide jagamine Maardus registreeritud eakatele inimestele vanuses 64+. Kohale tulles peab kaasa võtma kas ID kaardi, passi või elamisloakaardi ning kandma maski. Kui eakas inimene ise kohale tulla ei saa, saab tema eest pakile järgi tulla tema sugulane või esindaja (kaasas peab olema pensionäri isikut tõendav dokument). Toidupaki saaja peaks arvestama, et toidupakk kaalub ca 6 kg ning seepärast tasub kaasa võtta vastupidava kandekoti või ratastega ostukoti. **#hoolime**

19. aprill

Terviseagentuur OÜ on alustanud Maardu esmatasandi tervisekeskuse (Kallasmaa 4) rajamise ettevalmistustöödega ning raietööd on juba käimas. Kahekorruselise hoone pind on natuke üle tuhande ruutmeetri. Uues loodavas tervisekeskuses hakkavad teenust pakkuma perearstid, füsioterapeut, psühholoog ja ämmaemand. Tervisekeskus valmib käesoleva aasta lõpuks. **#maardutervisekeskus**

20. aprill

Sellel aastal on Kallasmaa 12 sotsiaalmajas elanike arv suurenenud Kallasmaa 9 põlenud maja elanike arvelt. Kallasmaa 12 üürnike elu veelgi mugavamaks muutmiseks otsustati renoveerida mitu tuba. Kaks tuba on juba täielikult renoveeritud ja on sissekolimiseks valmis, ning veel kolmes toas käivad hetkel renoveerimistööd. **#hoolime #sotiaalmaja**

SPORDIÜRITUSED - MAI 2021

10.05.	Eesti meistrivõistlused jalgpallis (I liiga) Maardu linnameeskond - Paide Linnameeskond U21	19.00-21.00 linnastaadion
13.05.	Eesti meistrivõistlused jalgpallis (I liiga) Maardu linnameeskond - Tartu JK Welco	19.00-21.00 linnastaadion
31.05.	Eesti meistrivõistlused jalgpallis (I liiga) Maardu linnameeskond - Tallinna FCI Levadia U21	19.00-21.00 linnastaadion

MEIE SPORTLASE VÕIT

Maardu Allveejumise klubi liider Anton Isatšenko

20. ja 21. märtsil Itaalia linnas Lignano Sabbiadoros toimunud allveejumise maailmakarika esimesel etapil, millest võttis osa 350 sportlast, esinesid edukalt Maardu juuniorid **Karina Koleda, Anastassia Radtšenko, Anton Isatšenko, Pavel Möskiv ja Anna Denissova**. Sel raskel ajal suutsid meie allveejumjad kõrgeima taseme võistluseks hästi ette valmistuda ja seal väärilt esineda. Maardu Allveejumise klubi liider **Anton Isatšenko** tõusis poodiumile kolmel korral:

1. koht 50 meetri distantsil – lestadega ujumine, 1. koht – 50 meetri sukeldumine, 2. koht 100 meetri distantsil – lestaujumine.

Ülejäänud meie juuniorid ei tulnud auhinnalisele kohale, kuid näitasid oma parimaid tulemusi ja said hea võistluskogemuse, mis on edasiste võitude jaoks vajalik. Õnnitleme Maardu allveejumjaid ja nende treenerit **Maksim Merkurit** hooaja eduka alguse puhul.

Stutades oled sa õnnelik!

Külasta meie e-poodi või istikuärde välialasid

PÜSIKUD | ILUPUUD | ILUPÕÕSAD
MARJAPÕÕSAD | VILJAPUUD | ROOSID
HEKITAIMED | ELULÕNGAD | TARVIKUD

www.juhanipuukool.ee